

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

1 Vtrum ex propria bigamia contrahatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

Secunda
conclusio.

Secundo assero, aliquos esse casus, in quibus infamia iuris & consequenter irregularitas incurritur absque proprio delicto. Hoc patet breuiter aliquibus exemplis. Primus est de filio, qui interdum fit infamis propter delictum patris, etiam si illius nullo modo particeps fuerit. Hoc patet in filiis eorum qui violentas manus in Cardinales Ecclesiæ Romanæ iniecerunt, nam ipso iure canonico efficiuntur infames, c. Felici, verfic. *Quod si quis*, de Pœnis, in 6. & in filiis proditorum, qui committunt crimen læsæ Maiestatis, nam eorū filij iure civili efficiuntur infames, l. *Qui quis*, §. *filius*, Cod. Ad legem Iuliam maiestatis. Idem censent aliqui de filiis hæreticorū, quia supra diximus illos fieri irregulares: ergo etiam efficiuntur infames. Patet cōsequētia, tum, quia eorū irregularitas non videtur nisi in infamia fundari: tum etiam, quia priuantur beneficiis & honoribus in c. 2. & c. *Statutum*, de Heret. in 6. hic autem est proprius effectus infamiæ. Atq; ita tenet Simancas de Catholic. institut. tit. 9. nu. 268. & tit. 29. à nu. 14. ad 20. & Castro lib. 2. de Iusta hæret. punit. cap. 9. & Penna 1. part. Directorij Inquisitorum Comment. 4. verfic. *Hec autem infamia*. Isti vero auctores non asserunt textum, in quo talis infamia huiusmodi filiis imponatur, & ego illum inuenio. Nec sufficit quod fiant irregulares, quia non omnes irregulares sunt infames, sed illi tantum, qui ob propria delicta irregulares sunt, vt supra dictum est. Neque etiā est necesse hanc irregularitatem in infamia fundari, nam proxime imponi potuit propter grauitatem delicti paterni & in pœnam eius. Neque etiam sufficienter colligitur ex eo, quod tales personæ sunt inhabiles ad beneficia & officia publica, quo maxime fundamento nituntur prædicti auctores. Quia illa inhabilitas non est infamia, sed aliud genus pœnæ, & quasi irregularitas quedam ad beneficia, & officia. Quod si quis contendat inhabilitatem illam esse quandam infamiam, erit tantum secundum quid, & quoad tales effectus, non vero simpliciter. Nam infamia iuris absolute dicta reddit hominem inhabilem etiam ad testimonium ferendum, & alios habet effectus de quibus in c. *Non potest*, cum sequent. 2. qu. 7. c. *Testimonium*, & c. *Licet*, de Testibus, & c. *Licet*, de Probationib. Quos tamen omnes effectus non possumus iure tribuere filiis hæreticorum, cum nulla lege, vel

Simancas.

Castro.
Penna.

In casibus
irregulari-
tates non
fundari in
infamia
ostenditur.

in particulari sub propria ratione, vel nomine taliū effectuum, neq; in generali sub absoluto nomine infamiæ imponantur. Accedit tandē quod si filij hæreticorū essent infames, etiā iam essent clerici vel beneficiati, redderentur infames, quia etiam clerici, & habentes beneficiū, sunt capaces infamiæ, si sufficiens causa intercedat, tunc autē ponitur rota causa huius infamiæ: ergo redundaret in huiusmodi filios. Consequens autē est falsū, alias hi essent priuādi beneficiis, & vsu ordinis, & officij, & iure eligēdi, v. g. si illud habeāt qd est contra superius dicta, & cōtra cōmunem sententiam in d. s. *Hæretici*, & contra eodē auctores, præsertim Simancā supra. Sequela vero patet, quia omnes illi actus sūt prohibiti infamibus, iuxta supra dicta iura, & alia quæ refert Glossa in c. *Vi circa*, Verbo, *Eligendum*, de Electione in 6. Quocirca, vel prædicti auctores videntur infamiam cum irregularitate confudisse, vel certe locutos esse de infamia, non simpliciter, sed in ordine ad honores, seu officia vel beneficia in iure expressa.

Exemplum
alius cuius-
dem conclu-
sionis.

Aliud exemplum huius infamiæ est, quando oritur ex vili conditione personæ, quæ interdum consideratur vel nascitur ex vsu alicuius infamiæ artis, vel ignominiosi muneris, vt histrionum, gladiatorum, carnificum, macelliariorum, & similiū, de quibus late Maior. lib. 3. cap. 1. nu. 5. & sequent. Semper tamen obseruandum est, vt aliquo iure vel civili vel Ecclesiastico constet, talem conditionem, seu tale munus inducere infamiam, nisi fortasse tale sit munus, vt vel intrinsece includat culpam grauem, vel

saltem cum illa publice fiat, nam tunc ratione culpæ inducet saltem infamiam facti, iuxta superius dicta. Tamen ratione solius abiectiois, seu infimæ conditionis talis muneris, nunquam inducit irregularitatem sine iure. Ideoque propter vsum artis mechanicæ regulariter non incurritur aliqua irregularitas, quia exercentes has artes, si nihil turpe efficiant, nullo iure sunt infames, etiam si alioquin in Republica sint homines infimæ notæ. Similiter filij harum vilium personarum infames non fiunt, neque irregulares, etiam si parentes eorum infames fuerint, quia nullo iure infames fiunt: & clauso iure ignobilis parentis non obstat filio in ordine ad Ecclesiastica munera, vt significauit Glossa in cap. *Quoniam*, Gloss. *Felici*, verbo, *Inuidiam*, 24. quæstion. 1. & ex ea Felicius in c. *Cum deputati*, de Iudiciis in fine. Aliquando vero contrahitur hæc infamia, per matrimonium cum femina vilis conditionis, vt cum meretrice, vel simili, vt notabimus agentes de Bigamia. Denique ad hanc irregularitatem ex infamia, reducitur illa, quæ ex publica poenitentia nascitur: de qua in superioribus dictum est.

DISPUTATIO XLIX.

De Irregularitate, quæ ex bigamia nascitur.

Post irregularitates, quæ ex delicto, eiusve infamia originem ducunt, dicendum superest de his, quæ nascuntur ex aliis defectibus, soletque duplex defectus considerari, sacramenti, & personæ: in priori ordine ponitur bigamia, & de qua hic dicendum est, postea de reliquis.

SECTIO I.

Virum, Ex propria bigamia irregularitas contrahatur.

Riplex distingui solet bigamia, vera, interpretatiua & similitudinaria. Dicitur enim Bigamia iuxta Græcam deductionem, ex duplicato seu multiplicato matrimonio. Cum ergo duplex matrimonium re ipsa sit, vera bigamia dicitur: alia vero censetur esse interpretatione iuris, vel per quandam analogiam, vt videbimus. Nam, quia hæc species, non æqualiter, sed quodam ordine, vel analogia rationem bigamiæ participant, vt clarius procedamus, de singulis sigillatim dicemus. Propterea priusime ergo bigamus dicitur, qui secundas nuptias contrahit post mortem prioris coniugis, & utrasque consumauit, vt Canonistæ docent in Rubrica de Bigamis, & D. Thom. in 4. dist. 27. & ibidem Soto, & quæst. 3. art. 1. Richardus art. 4. quæst. 1. Nauarrus cap. 27. numer. 195. & patet ex ipsa voce *Bigamus*, quæ idem significat quod bis coniugatus: vnde communiter hæc tantum vocari solet vera bigamia, vt infra dicemus. Hæc autem iterata susceptio matrimonij vocatur defectus sacramenti, non quia talis sacramenti secunda susceptio peccaminosa sit: nam certum de fide est, tale matrimonium per se honestum ac licitum esse (vt nunc ex propria materia suppono cum Diuo Thoma, & aliis Theologis in 4. dist. 42. & videri possunt cap. *Aperiant*, cum sequent. 31. quæstion. 1. & Conc. Carthaginen. quart. capite 1.) Sed quia tale matrimonium non est ita accommodatum ad perfectam illius sacramenti significationem. Est enim proprium huius sacramenti significare coniunctionem Christi cum Ecclesiâ, ex

ex Paul. ad Ephes. 5. matrimonium autem spirituale inter Christum, & Ecclesiam est vnicum, & vnus viri cum vna sponsa: & ideo tale vinculum minus apte per secundas nuptias significatur, & hic appellatur in presenti materia defectus sacramenti.

Dices, Ex hoc defectu videtur colligi defectus in honestate, & commissio alicuius delicti: quia turpe est sacramentum recipere modo aliquo repugnante perfectæ significationi eius, nam videtur hoc esse contra veritatem significationis sacramentalis. Respondetur defectum hunc non esse contra substantialem, vt sic dicam, significationem sacramenti, sed contra, vel potius præter eius perfectionem. Nam, quamuis matrimonium sæpius contrahatur, numquam significatur coniunctio Christi cum pluribus Ecclesiis, seu personis: quia illa duo matrimonia inter se non coniunguntur ad illam significationem reddendam, sed vnumquodque per se significat coniunctionem vnus cum vna, & vnicuique eorum per se considerato accidentaria est alterius significatio, & propter hoc ibi nulla intercedit falsitas, neque irreuerentia sacramenti, quæ ad culpam sufficiat. Nihilominus tamen ex parte subiecti est quidem defectus in significatione, quia talis vir vere, & in re ipsa non est vnus vnus, vt dicitur in cap. *Debitum*, de Bigamis, ideoque in tali matrimonio censetur esse minor reuerentia, & quasi quædam indecentia: ad quam significandam confuevit Ecclesia negare his secundis nuptiis solemnitatem illam publicæ benedictionis, vt tradunt Theologi loco citato, & Summis verbis. *Nuptiæ*, & aperte colligitur ex ca. 1. & ca. 17, de Secundis nuptiis.

Sed obicit præterea potest capi. *De his*, 31. quæstio. 1. ne prima. Nam penitentiam imponendam esse dicit, propter secundas nuptias, ac si illa essent illicitæ: At Glossa ibi intelligendum putat caput illud de Secundis nuptiis contractis viuente primo coniuge. Idem habet Glossa in cap. *Si quis*, 32. quæstio. sexta, vbi in eodem sensu dici videtur, *Si quis fuerit multis nuptiis copulatus, penitentiam agat*. Et eandem expositionem sequitur Turrecremata cum aliis: In quo sensu textus ille ad rem præsentem non facit. Estque probabilis expositio: nam hoc videtur significare illa verba, *Qui frequenter uxores ducunt*, vbi in originali, scilicet Concilio Neocæsariensi cap. tertialia translatio habet, *De his, qui in plurima matrimonia incidunt, tempus quidem constitutum est, sed conuersio, & penitentia eorum tempus contrahit*. Vbi aperte videtur esse sermo de pluribus matrimoniis peccaminose contractis. Obstat tamen huic expositioni, quia vbi in secunda parte illius textus prohibetur Presbyter adesse coniugio secundarum nuptiarum, textus Græcus eiusdem Concilij expresse facit mentionem bigamiæ. Responderi potest, caput illud compositum esse ex duobus capitibus Neocæsariensis, tertio scilicet, & septimo, & ideo in illis duobus partibus esse posse sermonem de secundis nuptiis in diuerso sensu. Sed contra hoc est, quia in illo cap. septimo (quod in Decreto est secunda pars illius textus) iuxta verba Græca, aperte dicitur, bigamum petere penitentiam, quod idem est ac esse penitentia dignum, ideoque Presbyterum non debere suum consensum talibus nuptiis præbere per præsentiam suam. Vnde dici potest, etiam si sermo sit de secundis nuptiis legitime contractis post mortem prioris coniugis, propter illas tamen penitentiam fuisse solitam imponi, non propter culpam, quæ necessario inest, sed propter aliqualem incontinentiam, quæ præsumitur, & propter aliorum exemplum. Eo vel maxime, quod Concilium illud prouinciale est, & non constat morem illum imponendi penitentiam propter secundas nuptias legitimas ab Ecclesia Romana fuisse vnquam acceptatum. Vel certe, retinendo priorem expositionem, dicendum est, etiam illum, qui secundas nuptias

Fr. Suárez tom. 5.

contrahit viuente prima coniuge, appellatum esse bigamum, de quo statim plura dicemus.

Sic ergo explicata ratione huius bigamiæ, dicendum est, per illam contrahi irregularitatem. Ita habetur in cap. 1. & 2. de Bigamis, cap. 1. 26. distinctione 34. & colligitur ex canon. 16. *Apostolorum*, & sequentibus. Et hæc est præcipua ratio huius assertionis, scilicet, quia ita iure statutum est. Congruentia vero est duplex. Prima propter defectum sacramenti dicto modo explicatum, vt tradit Pontifex in dicto capitulo, *Debitum*, de Bigamis. Secunda quia talis iteratio illius sacramenti est signum incontinentiæ, ideoque quandam indecentiam inducit ad clericatum, cum clericus & exemplo, & verbo debeat ad castitatem alios inducere. Vnde Ambrosius libro primo de officiis, capitulo vltimo, *Quomodo* (inquit) potest hortator esse viduitatis, qui ipse coniugia frequentauerit. Et habetur in cap. vltimo, 26. distinctione. Et simili modo dixit Innocentius Primus in Epistola 3. ad Exuperium, cap. decimo, incontinentes non esse admittendos ad sacrum ministerium, quod sola continentia oportet impleri: vbi ipse quidem loquitur de vitiosa incontinentia, cum proportionē tamen, & secundum congruentiam accommodatur ad hanc incontinentiam, quæ licet vitiosa non sit, dici potest excedens, seu abundans. Et ob vtramque causam necessarium est vtrumque matrimonium esse consummatum, vt declaratur in d. c. *Debitum*, tum quia antea non est perfecta significatio, nam per copulam sunt vir & vxor vna caro, iuxta illud verbum Adæ. *Et erunt duo in carne vna*: per quam vnitatem significatur perfecta coniunctio Christi cum Ecclesia in carnis Assumptione: ad dente Paulo, *Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia*. Tum etiam quia si copula non intercessit, nec diuidit quis suam carnem in plures: neque exercet, vel ostendit cum effectu incontinentiam.

Sed superest dubium, vtrum ad hanc bigamiam sufficiat duplex matrimonium exterius contractum, & consummatum, quando contingit alterum eorum inualidum esse, vt contingit semper, quoties vtrumque matrimonium sit viuente vtroque coniuge: & sæpe accidere potest in aliis. Verum tamen hoc dubium in presenti quæstione nullam fere difficultatem habet. Quæri enim potest, an in illo casu contrahatur bigamia vera, necne, vel absolute an nulla contrahatur. Hoc posterius pertinet ad sequentem sectionem. De primo autem certum est, illam non esse bigamiam veram, nam ad hanc omnes requirunt duplex matrimonium verum, & validum. Et colligitur ex cap. *Nuper*, de Bigamis, ibi, *licet in veritate bigami non existant*, quidam (scilicet) plures uxores simul habentes: quod à fortiori dici posset de habentibus plures successiue, alteram tamen non vere. Ratio vero est, quia tunc re vera non iteratur sacramentum: ergo nec est defectus in significatione, ergo nec vera bigamia. Confirmatur, quia ille re vera nunquam habuit duas uxores, nec simul, nec successiue: ergo. Vnde si vterius queratur, an in eo casu contrahatur irregularitas: dicendum est, non contrahi irregularitatem veræ bigamiæ: posse vero contrahi aliam bigamiæ interpretatione, de qua statim dicemus. Quæ differentia ad effectum irregularitatis non multum refert: ad dispensationem vero obtinendam, vel ad interpretandam potestatem concessam ad dispensandum in irregularitate bigamiæ, potest aliquid referre, ponderata verborum re-

scripti proprietate.

??

Conclusio.

Ambros.

Innoc. 1.

Solum ob duplex matr. consummatum contrahitur hæc irregularitas.

An ob duplex matr. consummatum quorundam aliorum inualidum incipit.